

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARSA

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyiltéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a felvett
 összekötésben levő hird. irodák
 arrendményben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak!

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. NOVOTNY ERNŐ.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetésokat, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA R. T.

A villamos telep.

Sokszor hangzott panasz a lévai villamos telep ellen, úgy a városi közgyűlésen, mint a nagyközönség körében. Tudomásunk szerint a társulat és egyesek között, később a város és a társulat között perek is voltak folyamatban, melyekben a társaság álláspontja az volt, hogy a villamos telep mai berendezésével is alkalmas arra, hogy úgy a közvilágítást, mint a magánosok fogyasztását kellőképpen ellássa. Eddig nem szólunk bele ezen kérdésbe, mert mi magunk is azt hittük, hogy annak a körülménynek, hogy a villamos világítás többször felmondotta a szolgálatot, az oka vis maior volt, amellyel minden vállalatnál számolni kell, de most, amikor látjuk, hogy a telep nem tudja a megfelelő világítást nyújtani s amikor elkészülhetünk arra, hogy a tél folyamán a két régi, avult gép ismét vis maior munkaképtelenné válik, kénytelenek vagyunk a villamos telep ügyébe beleszólni és a város előjáróságát, különösen a mérnököt arra kérni, hogy a legerélyesebb ellenőrzést gyakorolják a villamos teleppel szemben, amely nemcsak hogy az eddigi igényeknek kicsi és célszerűtlen berendezésénél fogva nem tudott megfelelni, de a jövőben kilátásunk sem lehet arra, hogy az áramfogyasztást az eddigi módon is ellátni tudja.

Villamosmérő nélkül is szabad szemmel konstatahatja minden ember, hogy a petrólevilágítás nagyobb fényerősséggel bírt s amellet olcsóbb is volt. A magánfogyasztók pedig mind tudják, hogy egy Auer-harisnyával ellátott petrólevilágítás fényével az általában használatos tizenhatos villamoskörte fénye össze sem mérhető. De a közönség és a város is célszerűségi szempontból foglalt állást a villamos világítás mellett. Az eredmény az lett, hogy utcáink sötétebbek lettek s főleg 11 óra után, mikor a villamos körték felét eloltják, csak itt-ott pislog szegyenkezve, mint egy mécs, egy-egy villamos körte. A főbb utcákon most kicserélték a régi körtéket, de az újak sem sokkal különbek.

A városi közgyűlés beleegyezett, hogy az ivlámpákat a tereken izzólámpákkal cserélik ki. Nagyonbna, tisztábbnak állították az új lámpák fényét. De azt meg a vak is láthatja, hogy az ivlámpa fehér fényével az új égők világossága össze sem mérhető. A magánosok pedig folyton arról panaszkodnak, hogy mindig jobban takarékoskodnak s mindig nagyobb a

villamos számla. Megesett az is, hogy amikor az egész család távol volt, de azért elsején ott volt a rendes nyugta, mert a villamos óra tovább mutatta égés nélkül is a hektówatokat.

Ezek az apró misériák azt a meggyőződést érelték meg bennünk, hogy a villamos telep berendezése a jelenlegi fogyasztás mellett nem üzemképes, legalább is nem abban a mértékben, mint az rendes körülmények közt várható. A telepen két gép működik, de csak akkor tudna a telep teljesen megfelelő világítást szolgáltatni, ha a két gép egyszerre működik, ez azonban nem lehetséges, mert akkor a város ki van téve annak, hogyha az egyik gépen hiba esik, a világítás megakad. De hogy a működő két gép sem fogja sokáig bírni a munkát, hanem ki fog dőlni, mint két, kiérdemesült, vén gebe, az bizonyos. Ez a telep csak úgy fog megfelelni rendeltetésének, ha a társaság elegendő befektetést fog eszközölni s ezt modern színvonalra fejleszti. Nem akarunk e tekintetben külön utmutatással szolgálni, de be kell látni a társaság vezetőségének, hogy ez így már nem maradhat. Tíz esztendeje lesz lassan, hogy az üzem megindult. A fogyasztás ma megháromszorozódott, de a felszerelés mindig a régi. Már akkor sem feleltek meg teljesen a gépek, amikor beállították, most már csak túlcsigázott erőfeszítéssel tudják végezni a szerződésileg vállalt szolgálatot.

A külső felszerelés is alaposan rászorul a javításra. A vezetéket tartó oszlopok alul teljesen elkorhadtak. Próbálták megerősíteni akként, hogy egyesek mellé segédoszlopokat ástak és vassal összekötötték a kettőt. Eltekintve, hogy ezek mindmégannyi szépséghibák a város utcáin, amelyeket a közjó érdekében mindenki szívesen elnéz, ezek a javított oszlopok sem tartanak sokáig s mielőtt még szerencsétlenség támadna belőle, a város előbb-utóbb kénytelen lesz felhívni a társaságot arra, hogy a vezetéket tartó összes oszlopokat cserélje ki. Nem is szólunk arról, hogy magának a vezetéknek kicserélése is szükségessé fog válni, mert ez is hozzájárul ahhoz, hogy a világítás fénye csökken.

A társaság, ha szerződésileg vállalt kötelezettségének teljesen és kifogástalanul eleget akar tenni, akkor rövidesen kénytelen lesz nagyobb tőkebefektetést eszközölni, hogy a villamos telepet üzemképesse tegye.

Léva város előjáróságának feladata lévén az ellenőrzés, de mert egyébként is a közvilágításnál érde-

kelve van, kötelessége, hogy a társulatot a telep létező hiányaira, fogyatékoságaira és a bekövetkehető veszedelmekre figyelmeztesse addig, amíg nem késő. Nagy kárral járna, ha a világítás, különösen télen megszakadna. Ezt nemcsak a magánosok, de a város is megérezné.

A városnak a szerződés megadja a jogot, hogy a társaságot kötelességének szerződés szerű, pontos teljesítésére szoríthassa. Ezt a jogot pedig olyképen kell gyakorolnia, hogy a közvélemény tudatában legyen annak, hogy sem visszaélés, sem mulasztás nem történhetik, mert kellő és szak-szerű ellenőrzés gyakoroltatik.

Legcélszerűbb lenne, ha a város előnyös feltételek mellett a telepet a részvénytársaságtól megváltaná, amikhez nagyban segíti a várost azon körülmény, hogy a r. t. a legkomolyabb fizetési zavarok közé került. A hétfői városi közgyűlésnek módjában lesz ezzel a kérdéssel érdemlegesen foglalkozni.

A tanévvégi eredmények.

Bezárultak a különböző jellegű és minőségű iskolák kapui, hogy az elme üdülésének engedjenek nagyobb teret. Az eredményekről rendszerint értesítőben számolnak be. Nem lesz érdektelen, hogyha bepillantunk az értesítőbe s egyben szóljunk azokról a hibákról, rendellenességekről, melyekre az ott foglaltak alapján tudunk következtetni. Mert, hogy hibák vannak az iskolák ténykedésében; minden kétséget kizáróan bizonyos. A hibáktól meg kell szabadítani az iskolát, mert ellekezőleg nem tud lépést tartani a fejlődéssel. Visz-szamaradt, amint látjuk is a konzervatív jelleget öit magára. Nem a jövőnek, hanem a multnak nevel-tanít. Erre pedig nincs szükség. Az iskolától függ, hogy *mindenki* megkapja azt az alapot, melyen tovább nemeshűlhet. Így fejlődnek az egyének s az egyénekből összeróvó társadalmak. Jelenleg még úgy áll a dolog, hogy a tanulók zöme átlag-tucat, közönséges ember, aki csak él, ténykedik, de nem halad. Az értesítőkből látjuk, hogy a jeles előmenetelű tanulók száma az elégségesekéhoz viszonyítva csak igen csekély. Addig, amíg a jeles tanulók 6—8%-kal szerepelnek az értesítőben; az elégségesek 60—70%-kal, a tanítás eredménye rossz.

Az volna a helyes tanítási eredmény, hogyha ellenkezőleg állna a dolog! A hibát korántsem a tanulóknban, hanem magában az iskolában, annak rendszerében, módszerében kell keresnünk. Az iskola ilyen-én jöformán csak „elégséges” elemeket bocsájt

az életbe, a különböző szakiskolákba; (az osztályozás szerint) akik, mint már érintettük, csak élni, dolgozni, de nem fejlődni, haladni tudnak.

Ilyenekből áll a társadalom nagyobb rétege. A jóles, jó előmenetelű tanulóik száma oly csekély, hogy erejük gyengének bizonyul a társadalmi fejlődés előbbrevitelére s nemesbedésére. Haladásunk lassú és tökéletlen. Ezért az iskola föltétlen kötelességei közé tartozik, hogy szakítson az átlag eredményekkel; ne elégséges, hanem jeles, jó, elemeket bocsásson az életbe. Sokan azt mondják erre, hogy ez csak ábránd, a jövő zenéje! Korántsem. Minden tanulóban talál bizonyos sajátos tehetséget, képességet, mely mintegy vezérhajtsa az egyéniségnek. Ha a képesség, tehetség szerint neveli a tanulót, akkor sokkal kevesebb lesz az "elégséges" ismeretekkel bíró egyén. A mai iskola szinte fizikai és pszichikai lehetlenségeket követel a tanulótól.

Kívánja, hogy minden egyes tanítási tárgyban a „kiválósággal” párosuljon. Tehát sutba veti a tanuló képességét, tehetségét. A kösépiskola minden tanulót a „nyelvtelenség” kereteibe soroz. Ha nem tesz eleget a kívánalmaknak, megbuktatja, kitaszítja az iskolából. Pedig ha nem a tanterv betűit, hanem a tanuló képességét nézi, akkor haladni tudó egyént nevelt volna belőle. Ha végignézünk a középiskolai értesítőik tartalmán, látni fogjuk, hogy a tanítási idő özöne a nyelvek tanítására, illetve tanulására esik s csak igen csekély része a konkrét, a gyakorlati irányú tárgyakra. Így pl. a gimnázium első osztályának heti anyaga a következőkre oszlik. Elméleti, (elvont) tárgyak: Vallásban: 2 óra, magyar nyelv 5 óra, latin nyelv 6 óra, mennyiség-tan 4 óra.

Gyakorlati, (konkrét) tárgyak: földrajz 3 óra, természetrajz 2 óra, rajzoló geometria 3 óra, szépirás 1 óra. Tehát van: 17 elméleti, elvont s csak 9 konkrét tárgyú óra.

A 9—10 éves gyermek kénytelen-kelletlen annyi elvont dolgot tanulni. Ho'ott az ő agykérge ebben a korban inkább a konkrét dolgok felé hajlik. Ez kezezi fejlődésének a központját is. Az iskola fittyet hány a gyermek idegrendszere fejlődésének s annak követelményeinek; kényszerrel, idomítással oly táplálékot nyújt neki, melyet befogadni igen, de megemészteni képtelen. Az elméletek, üres szavak özöne nemcsak az I-ső, hanem a többi osztályban is vízi a főszerepet. A gyermek veleszületett képességei, tehetségei elcsúsznak, elcsenevészesednek; állag-tucat emherré lesz. Hangosztatják, hogy hazánkban nagyon kevés tanuló keresi az u. n. produktív pályákat! Hol keressendő a hiba? Ugyebár az iskolában, ahol a gyakorlati tárgyak háttérbe szorulnak a később már nem tudnak hódítani. Azt állítják, hogy a klasszikus nyelvekre: (értsd: a latint, a görögöt) szüksége van a fejlődő léleknek, mert csak ezek révén tud nemesedni. A fordítás nem nyújt annyi élvezetet, mint az eredeti szöveg. (Udianstól, Cicérotól, Homérotól, Platonótól stb.) Igaz. De tények bizonyítják, hogy a tanuló 8 osztendei fáradságos munkája árán sem tud a klasszikus nyelvek élvezetében belemélyedni. S mi ennek az oka! Az illető nyelvről tökéletlen tudása.

Mert csak azt tudjuk kellően élvezni, annak az esztétikájában gyönyörködni, akit alaposan ismerünk, értünk. Az a munka, mely sűrűlódásokkal van fűszerezve, nem nyújthat esztétikai élvezetet, mert fáradtságos. Így vagyunk a klasszikus nyelvekkel is. Inkább fordítsunk több gondot a modern nyelvek (francia, angol, német) megtanulására, melyeknek több hasznát vehetjük, mint a holt nyelveknek. A mult tanítása a fejlődés szempontjából feltétlenül szükséges. De nem oly alapon, mint amilyen alapon nyugszik a jelenlegi tanítás! Tulságos sok időt pazarlunk a multra s csak keveset a jelenre. Pedig nem a multnak, hanem a

jövőnek kell tanítani. A tanuló elméje sokkal fogékonyabb a jelen dolgok, események, stb. iránt, mint mult iránt.

Csak az tud a multtal foglalkozni, aki már bizonyos megülepedett, konzervatív ismeretekkel bír, amire a tanuló többségéből fogékonytalan. Az u. n. szellemi képzésre képtelen. Az elméletnek, az elvontnak csak akkor van helye, ha a tanuló előzőleg megfelelő tapasztalatok, konkrét dolgok birtokába jutott. Nos, az első, a második, stb. osztály végigvezette a tanulót az öntelékenység meggyénjén? Amint látjuk, nem. Mindjárt üres, pusztá szöve kezd a tanítást. Ilyen alpra épít. Nincs lelke, ami éllesse az alapot.

Ne csodálkozunk tehát azon, hogy hazánkban kevés a gyakorlati érzékkel felruházott egyén. Itt-ott hallottam, hogy a nyelvtanuláshoz nem kell külön képesség, tehetség. Hisz mindenki egy bizonyos nyelvről a birtokosa! Tény, de tény az is, hogy azt a nyelvet a szükség-érzetből kifolyólag tanulta meg, nem pedig kényszerből. Mind-ez, amit a szűrség, az alkalmazkodás kivánja, kelemesebb, mint a kényszerből eredő dolog.

Mind Ezeket összevéve mondhatjuk, hogy az iskolák csak akkor fognak a helyes úton haladni, hogyha figyelembe veszik a tanuló képességeit, tehetségeit s azok szerint nevelik a tanulót. Az általános tudás, melyet a középiskolák a tanulóknak adnak, akkor értékes, ha olyan irányban halad, mint a fa vezérhajtsát követő s arányosan eloszló oldalágak. Mert az, ami a fánál vezérhajtsa, a tanulóknál az egyéniség, mely magába zárja a veleszületett képességeket, tehetségeit. Minthogy minden tanulóknál más-más az egyéniség (a képességek, tehetségek összege) ennélfogva mások a különböző ismereteknek a vezérhajtsa körüli elhelyezései is. Valamint tudjuk, hogy a nedvkerülés a vezérhajtsa irányában a legnagyobb, folyása könnyű, szorokppen így nyi-

T A R C A.

Csak a sirodig...

Csak a sirodig kísérték,
De onnan mind visszatértek
És nem akadt egyse,
Ki azon túl téged felkeresne.

De a lelkem minden este
A nyomodat megkereste
S vitte a bubánat,
Édes anyám, a menybe utánad.

Rád találni, mi nem könnyebb,
Gyöngyökké vált sok bus könnyed
Jelzi, merre mentél
Te, ki szentebb vagy nekem a szentnél.

Nagy szerelmed, mint a fákyla,
Visszalángol e világra
S mint ezüst harangot
Hallja lelkem visszacsengői hangod.

A sirodig bár fű zöldel
S tested eggyé lett a földdel,
De én most is látom
Nagy jószágod két derűs orcádon.

Tul a földi lét határán
Ülöl két karod vár rám;
S ha leszáll az alkony:
Fáradt fejem kebeledre hajtom.

Xersék János.

A nyírfa, mint az észak lakóinak jötevője.

Egy tavaszi nap reggelein nagy élvezetet nyújt derült ég alatt a tölgyes vagy nyírjes erdőben való séta.

A fénylő napsugár, amely a tölgyesben lépésünk előtt a látóhatáron mindenfelé szórta fényét, itt a fák büszke koronáján látható csak. Sötét, hűs árnyék terül el előttünk beláthatatlan messzeségig, a fejünk fölött andalítóan susognak a szellőktől megingatott falevelek.

Az óriás tölgyek sudarai pedig mozdulatlanul állanak egymás mellett, lombdus galyaikat szélesen terjesztve szét a levegőben; megrepesztett kérgeik finom mohával — mint valami zöld bársonnyal — vannak bevonva.

Valami varázserő büvöli el, valami szent ihlet szállja meg az embert, mikor egy tölgyes erdőbe lép. A szellőtől ingatott levelek mintha túlvilági dolgokról suttognának; a gondolatot egy más túlvilágba ringatják át. A gondolat tisztább, a lélek magasultabb itt; közelebb érzi magát az éghez, amelynek kék boltozata a lombok szüredékei között oly mosolygva tör át.

Ezért vonultak hajdan a világ szajától menekülni óhajtó szentéletű férfiak az erdők csendjébe, hogy magukat vallásos szemléléseiknek annál jobban átadhassák. Ezért volt szokásban a régi időkben, hogy ha a nép

harca készült, ide jött áldozatot bemutatni a szerencsés eredményért és ide jött vissza ismét a hadi zaj elmúltával, hogy zűd levelekből koszort fűzzen a győzők homlokára. A legfontosabb tanácskozásait is itt tartották; itt a megmérhetetlen tanácssteremben, melynek boltozatát az ég kék boltja, talaját pedig a gyep zöld bársonya s oldalait a fák törzsei képezték.

Ez a boldog kor már lejárt. — A természet gyermeke hűtlen lett a természethez. Ma már a kényelemhez szokott nemzedék kőfalak közé zárja el magát és sokszor a nap élető melegét is mesterségesen rekeszti el szobájából. De a tölgy most is büszkén emeli koronáját az ég felé; most is hajtogatja egymáshoz szétterülő lombjait, mintha ezek titkosan sügdosnának egymás között a mult idők dicsőségéről. A medár most is hallatja kedves dalát; a tavasz szép virágai most is olyan kellemes illattárral fűszerezik a levegőt; a fű most is olyan zöld és kényelmes nyugvással szelgál a fáradt vándornak.

De lépünk be egy nyírjes erdőbe s tekintünk szét ott és tegyük hasonlatot a tölgyessel. A nyírjesben nem találunk terebélyes ágakkal ékeskedő fákat; az ágak nem emelkednek az ég felé, mint amott, hanem bágyadtan hajolnak le. A háromszögű, hosszú nyelű sima levelek együtt mozognak a galyakkal.

A sötét árnyék itt világosabb lesz. A fehér homokos talajban a magánosan álló nyír

latkozhatunk a tanuló egyéniségéről is. Ha ebben az irányban neveljük, kevés fáradsággal nagy eredményeket fogunk elérni.

Azonban a tanuló képessége, tehetsége, mely minden tanulóban lakozik, kizáróan csak a mindenoldalu öntevékenység, önkifejtés útján deríthető ki. A padba, a béklyóba szorított s passzív munkára kárhoztatott tanuló egyénisége legkevésbé sem nyilatkozhatik meg teljes egészében. Valamint akkor sem, ha az érzékeletek, a tapasztalatok helyett eleont üres szavakkal, tankönyvekkel dolgozunk, mint jelenleg. Erre egyes-egyedül csak a cselekvő szemlélet vezet, mely nem a kalkulálnak tanít, hanem az életnek. Persze ettől a pedagógusok bizonyos hányada még fázik, irtózik. Mert sokkal könnyebb munka az, amely a kalkululus minőségére utal, mint az a munka, amely a gyermek, illetve a tanuló lelki sajátosságaira támaszkodik. T. i. a pedagógus részéről. Így jóformán csak a felnőtt érdekeit szolgálja, nem pedig a fejlődő lélekét. Itt az ideje tehát annak, hogy az iskolák alapos reformnak legyenek részesei. Minden késedelem csak fokozza azt a hibát, mely tékezi a társadalom haladását.

Szobolovszky István.

A tüdővész elleni küzdelem és az iskola.

A levai állami tanítóképző intézet továbbképző tanfolyamán tartott előadás bevezető része.

Tisztelt Uraim! Midőn Önök elé lepek, hogy a tüdővészről s főként az Önök feladatairól az elene való küzdelemben beszéljek, első szavam a hála és köszönet kifejezői legyenek ezen intézet igazgatója iránt, aki szíves volt mai fejtegetéseimre alkalmat szolgáltatni. Nagy öröömre szolgát, hogy az Önök körében e tárgyról továbbképző tanfolyamuk keretén belül szóhatok s ékén a szakirányu elméleti és gyakorlati tanítással kapcsolatosan oly terre vezethetem Önöket, ahol a pedagógus az emberbaráttól elválasztani nem lehet, s ha az Önök nevelő, tanító és szervező munkája a szocia-

szépen rajzolódik le. A törzsük gömbölyű, sima feületének ezüst feheret nem zavarja meg a különféle színű moh. Oly egyszerű az egész fa s éppen ez az egyszerűsége köcsönzi neki a bajt, amely megragadja az embert, ha közelebe jön.

A haszon, melyet a nyírfa ad, jóval feülmulja szépséget is. Gyökerétől kezdve a csücsig minden részét haszonra tudja fordítani az észak, kivált az északi Oroszország lakója. A gyönyörködtetőt és hasznosat együtt találják fel benne. Családi és nemzeti ünnepeken híváló szerep jut a nyírfaának. Ezt a népet és a nyírfaát egymás nélkül gondolni sem lehet.

Elerkezvén a pünkösdi ünnepe, amikor a tavasz a tél felett való győzedelmét üli, — a hajdon nyírlombokkal ékesíti fel szobáját, mielőtt már az ablak párkányát nyírhamuval megtisztogatta s a szobát nyírseprűvel kitakarította. Az így megtisztított és felékesített szobában a tavasz tisztelőtere ünnepeit rendeznek, amely sikaommal az asztalra nyírfaator kerül, melyet a gazda vendégeinek szánt s a legelső poharat azokra köszönti fel. A háziasszony pedig emivalórról gondoskodik és nyircukorral édesített ételt ad az asztalra vendégeinek.

A magas észak lakói a cukrot és a bort a nyírfaából nyerik. Tavasz felé, amikor már a tél elvesztette romboló hatalmát s a nyár még nem köszöntött be, — megfürjék a nyír törzsét s a turásba illesztett csövön eresztik

lis, társadalmi munka szép birodalmába megy át.

Senkiesem tudja jobban, mint mi, orvosok, hogy mily soká tartott, míg az egészségtan iskoláinkban helyett tudott magának kiküzdeni. Már-már úgy látszott, hogy elfeledték a régi arany-mondást, amely sserint „ép testben ép lélek.“ Bizonyára dicsőretreméltó, ha a gyermekek az iskolában hazájuk földrajzi viszonyait, az egész földkerekség állat- és növényvilágát ismerik, de elsősorban saját testünk szerkezetéről s az emberiséget pusztító kórságok lényegéről kellene a tanulókat kioktatni. Az iskolának gondoskodnia kell arról, hogy a nép az eddiginél alaposabb oktatásban részesüljön mindarról, ami testünknek árt és használ. Ezen esetben a kuruzslás napja leáldozik s közegészségi viszonyaink gyökeres javuást fognak mutatni.

Népünk legrettegettebb s legadázzabb e lensége a tüdővész vagy gümőkór, száraz betegség vagy sorvadás. Magyarországon évente 70000 ember hal el tüdővészből legnagyobb munkaképessége idején s mintegy félmillióra tehető a sinlődő tüdőbetegek száma. Hogy az elene való küzdelem mily eredményes lehet, azt Németország és Anglia példája mutatja, ahol nem egészen 30 év alatt a felére sikerült a tüdővészhalandóságot lenyomni, amit az iskolán kívül fejlett sanatórium rendszerének és munkásbiztosítási intézményének kell betudni. Tessék csak egy pillantást vetni e két táblára, amelyek Németország tüdővészhalandóságát tüntetik fel 1875-től 1910-ig!

Ha az ifjuság a tüdővész terjedéséről, veszedelméről és gyógyíthatóságáról kioktatjuk, hogy ezen pusztító kór ellen miként védekezhetnek, a legjobb uton vagyunk, hogy e veszedelmes betegséget leküzdjük, sőt teljesen kiirtsuk. Hol lehetne azonban az ifjuságot e dolgokról jobban kioktatni, mint az iskolában? Senkies állitsa, hogy ezzel messzire megyünk s a gyermek értelmét oly képzetekkel foglalkoztatjuk, amelyeknek felfogására szükeges érakkal nem bír. Ha 12-14 éves gyermekeket, kik a természettudományokban már éveken át oktatást nyerne, nem lehet a tüdővész elleni védekezésre megtanítani, akkor a nagy neptömegek egyáltalán fel nem világosíthatók s minden ny irányu mozgalm celtalan és felesleges. Ha ellenben igaz, amit Lu-

a törzs nedvét egy egy edénybe, hogy aztán abból bort és cukrot készítsenek.

A folyadék frissen alkalmazva gyógyerővel is bír. Ezért ünnepegyek alkalmával a háziak egyike a nedv gyógyító hatását magasztalja, míg a másik azon ilatot dicséri benne, melyet a folyadékból készített balzsam áraszt szét a szobában.

A nyírjes északon megbecsülhetetlen kincs. Ott, hol a tél hat hosszú hónapon át tartja lekötve a nap éltető melegt, ez az egyetlen fa, mely lombokat hoz. Csodás gondoskodása az Istennek, hogy az északi nép számára a nyírfaában áldást és életet adott.

Ha a tél viharja lezúgott, ha a tavasz a nyírfaa levelet iakaszt: öreg és ifjú, férfi és nő sietve költözik ki a nyírjesbe. Mindenütt vidám arcokat és örvendező embereket lehet látni. Itt táncra kerekednek, amott hintáldóznak a fiatalabbak — az öregek pedig beszélgetve állnak vagy járkálnak. Ha az est elközelgett, nyírgalyakkal fölékesítve magukat hazatérnek nyírfa-házukba, melynek oldalát nyirtörzsek, földelét lehántott nyírkégek képezik.

A szoba alacsony és egyszerű. Közepén egy nyírfa-asztal, egy pár szék és ágy teszik az egész burzatot. A szoba egyik szögletében áll egy négyzetleges kemence, amely körül van véve az ülőhelyekkel. Itt ül télen át a nagyapa és anya; elgyöngült testüket a nyírfaával fűtött kemencénél melegítvén.

douzy, párisi orvosánár mond, hogy a tüdővész a tudatlanság betegsége, akkor — tisztelt Uraim! — az Önök feladata minden tényező közt a legfontosabb, amely e téren egészségügyi viszonyaink javítására törekszik. A gyermekek ugyanis a családon kívül idejük legnagyobb részét az iskolában töltik, amely tudvalevőleg a legkülönbözőbb ragályos betegségek közvetítő terrenuma; az iskoláztatás a fejlődő szege gyermeki szervezetre nagy feladatokat ró, amelyek káros hatásait az iskolán belül ismét a tanítónak kell ellensúlyoznia s végül az iskola az, amelyben a szokásos elemi ismeretekkel együtt a legkönnyebben sajátítja el a tanuló az elemi egészségügyi ismereteket is, magával viszi az é'tebbe s hirdeti mindentűt, ahol alkalma nyílik. Csak így tehetjük erélyesebbé a tüdővész elleni küzdelmet, ha nem akarunk elmaradni más nemzetek mögött, kik ezt a harcot már régen vívják s a halandósági százeléket — mint a bemutatott táblákból kitűnik — máris tetemesen leszállították. Hiszen Pannwitz, a németországi mozgalom egyik legtelemekbb vezére azt mondja, hogy a XX. század első felében az egyes nemzetek kulturáját és civilizációját a szerint fogják megítélni, mennyire sikerült a tüdővészhalandóságot csökkenteniük.

Dr. Laufer Lipót.

Kulönfélék.

— Városi közgyűlés. Léva r. t. város Képviselőtestüete 1918 évi július hó 28-án hétfőn d. u. 4 órakor a városi székház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Polgármesteri jelentés. 2. Jelentés a Hazai Villamossági R. T. helyzetére vonatkozó hírekről s beszerzett adatokról, — javaslat a telep megváltására vonatkozó előleges tárgyalásról, a R. T. igazgatónak 150000 korona megváltási összegre vonatkozó kijelentése. — Határozathozatal az egyes edés megkésése, vagy félbeszakítása tárgyában. 3. A husvizagáti szabályrendelet megalkotása. 4. néh. Komzsig Lajos volt pénztárnok 1000 k. és 2000 k. övadékainak telekkönyvi törlesztésre alkalmas engedély kiadása. 5. Koszma József számtiszt könyvelőnek harmadik

Ha a kedves unoka sirni kezd, fölkel a nagyapa és a padlásról lelógó zsinórt meghuzza, hogy a böcső rengést kapjon. Sajátoságos itt a böcső. Egy nyírág van a padláshoz erősítő visírnyos helyzetben. Erre van falakasztva a nyírveszőből font kosár-böcső, egy másik zsinór pedig az ág végére van erősítve. Ha a zsinórt megrántják, az ág rugalmasságánál fogva mozgásba jön s a böcső fel és alá hintézik a padlás és föld között.

Ahol a család asztala vagy esztergályos, ott a nyírfaából asztalt, székeket, kancsókat s más eféle tárgyakat készit. Míg az apa dolgozik, a kis gyerek ott ül mellette a földön és a felfodorított forgóccsal kesében szórakozik. A nagyobb gyermekek már a szívós, bőrnemű faháncsból kosarakat, székeket s egyebet fonnak; mert a házban senkinek heverni s tétlenkedni nem szabad. Beköszöntvén az este, a kis család szerény vacsorájának elkötése után pihenni tér. Nincs itt helyhely megtöltött puha vánkos, dunna, derekalj, — száraz nyírlevelekkel szórt ágy várja a család tagjait. És mégis oly édesen alusszák éjjeli álmutkat a nap faredalmi után, hogy sok ember megirigyelhetné tölük.

Amikor a házilag készített tárgyak már bőségben vannak előállítva: gondosan felrakják azokat egy nyírsekre vagy tél idején nyírzsánra s az asszony beviszi a vásárra. Az asszony a városba érkezvén, legelőször a lováról gondoskodik s atán kirakja

gyermek Anna után családi pótlék megalapítása. 6. Az iparos tanonciskola 1912—1913 tanévi zárásadása. 7. A kereskedő tanonciskola 1912—1913 tanévi zárásadása. 8. A rk. főgimnázium jövő évi költségvetési előirányzata.

— **A szűnidei tanfolyam.** Egyik előző számunkban megemlékeztünk a tanítóképzőnkben rendezett tanítói továbbképző tanfolyamról, melyen a legközelebbi közelből és az ország minden vidékéről vagy ötven néptanító vett részt. Most, mikor a hallgatók az itt szerzett nevelés-oktatási friss benyomásokkal terhesen visszatért otthonába, hogy a vett pedagógiai legújabb irányzatokat további munkájában gyümölcsözőleg érvényesítse és értékesítse: mi örömmel regisztráljuk azt a tényt, hogy városunk is azon kultúrközpontok közé sorolódott, honnét az ilyen tanfolyamok révén a világosság terjedni hivatott. Az érdeklét tanítózott ezt méltán irhatja ahhoz a szellemi tökéjehez, melyet multjában szerzett s mely feljogosítja arra, hogy maga is a kivánatos reform-iskolák sorába fejlődjen. Akiknek módja van ezt a modern keretekbe jutott intézet belső teiszerezésében tanulmányozni s ismeri a hasonló iskolák viszonyait, szembebe kerül önteni, hogy képző-intézetünk a felőbb hatóságok kiváló gondozásának tárgya. Erre az alapra helyezkedett az első tanfolyam is, melynek bizonyára folytatása lesz a jövő években. A most zárultól a hallgatóság a legkellémesebb emlékekkel távozott. Az előadó tanárok a naponkénti 5—6 óras szellemi foglalkoztatásukon túl városunk és vidékének látóival is megismerkedtek őket. A már előbbi számunkban jelezett kirándulásokon kívül az utolsó het a mezőgazdasági és a szociális intézmények megtekintéséé volt. Kirándultak *Felsőszecseré*, hol egy falusi *Szövetség*et a maga közvetlen működésében tanulmányoztak. Szíves kézséggel fogadta őket a Schoeller-uralalom, melynek *Új majori gazdaságát* tanulmányozták; nevezetesen egy kevésköi aratogép pontos munka teljesítését és a tejszűrés gépezetét szemléltek meg. Mindket helyen *Kriek* Lajos, intéző tájékoztatta szakavatottsággal a tanfolyam hallgatókat úgy a maga kerületének, mint a mintaszerűen vezetett és kezelt nagy gazdaságnak viszonyáról. Itt a

az eladásra szánt tárgyakat, amelyek rövid idő alatt vevőkre is találak.

Amíg az anya távol van a családi tűzhelytől, hogy a készített cikkeket értékesítse, azalatt otthon perceről-perce számítták az időt, melyben hasa kell érkeznie. A gyermekek találgatják egymás között, hogy mivel fogja őket edes anyjuk meglepni. A tő egy sarga székendőre számít, a lány egy vörösbarna nyakkendőt vár, most az van nekik megígérve.

Ha valamely családtag megbetegszik: nyírfarügyből készített fürdőbe teszik. Ugy tartják, hogy sok betegségben ez a fürdő a legjobb orvosság, kü önösen köszvényes bajokban nagyon enyhíti a fájdalmakat. Ha pedig a betegség halálos volt és a kedves elhunyt elhantolták: sírja fölé nyírfát ültetnek, amely előt azután a gyászoló családtagok évenként eljárnak, mert azt hiszik, hogy a lombok sutogása elköltözött kedvesük szelleme.

Igen sokoldalú hasznosság és alkalmazása miatt nem csoda tehát, hogy az északi nép előtt a nyírfa nagy kegyelet tárgya. Maradékra maradéka száll ott a nyírdő, mint örökség; — mert ahol nincs arany kalással díszít rónasság, aranyat és esüstöt rejtő bányász, ott a népnek mindene a nyírdő. Gondosan is ápolja ezt a nép a nem engedi, hogy valaha elpusztuljon ezen erdőség, amely bölcsőt ad születésnek, tápot nyújt életében és nyugvó ágyat szolgálat sírjában,

szíves vendéglátást egy barátságos vacsora is kiegészítette, hol az Urada'om gazdáira és kormányosságára több tózt esett. — Az egész tanfolyam u. n. kellemes részének koronája pedig az a két napon kirándulás volt, melyet a kurzus befejeztével kir. tanfelügyelőnk, *Tomcsányi János* vezetésével az idegen vidéki tanítók tettek *Körmöcs- és Selmeczbányára*. A tanfolyamot onánálá közeben is ismételtlen meglátogatott tanfelügyelőnk a két nevezetes bányaváros minden látóival, közgazdasági vonatkozású intézményeit megnyitatta a kirándulók részére. A kiránduláson résztvett más vidéki tanítók azt az üzenetet deponálták lapunknál, hogy maguknak ilyen tanfelügyelőt kívánának.

— **Két királyi kitüntetés.** A királyi kegye napokban két kiváló férfi út részeseit magas kitüntetésben. Az egyik *Báthy Gyula*, garamujfalusi esperes, a F. M. K. E. lévai választmányának tiszteletbeli elnöke, akinek a király a tanügy és a magyarosítás terén kifejtett nagy érdemeiért a Ferenc József-rendnek lovagkeresztjét adományozta. — A másik *Bartos József*, kedves földünk, kegyestanítórendi tanár, a budapesti főgimnázium érdemes igazgatója, akit öfelsége a tanügy terén szerzett érdemeinek méltó elismerésül királyi tanácsosá nevezett ki. — Öszinte örömmel veszünk tudomást a legszelebbe körben általános meglegedést keltő kitüntetésekéről s ez alkalomból mi is szívünk mélyből üdvözlőjük a társadalomnak és a tanügynek köztitáletben álló derék és buzgó bajnokait.

— **Eszküvő.** *Varga Elek*, kassai közös hadseregbeli százados, folyó hó 23-án délelőtt a piébánia templomában tartotta esküvőjét özvegy *Riedl Zoltánné* kedves leányával, *Annával*. — Zavartalan és álladő boldogság kísérje frigyüket!

— **A F. M. K. E. lévai választmány** a folyó hó 24-én, délután, a kaszinóban gyűlést tartott, amelyen *Báthy László*, prépost elnököl, aki a gyűlés megnyitása után a választmány nevében melegen üdvözölte *Báthy Gyula* garamujfalusi esperest, a F. M. K. E. lévai választmányának tiszteletbeli elnökét, akinek a király a tanügy és a F. M. K. E. ügyörében, de kivált a magyarosítás körül kifejtett buzgó működéséért a Ferenc József-rendnek lovagkeresztjét adományozta. Az iskolálgató bizottság jelentéséből örömmel értesült a választmány, hogy a körzesebe tartozó öt anyanyelvű iskolákban a magyarosítás terén az előző évek sikerénél nem csekélyebb eredményt tapasztalt és tudomásul vevén, hogy a bizottság részint ragályos betegség, részint építkezés miatt a csejki és garamszőlői iskolák látogatását kénytelen volt elhagyni, — a magyarosításban kifejtett buzgalomukert az egyes tanároknak a következő jutalmakat adja: *Behula Mária* garamkelecsényi és *Palozser Teréz* berekaijai tanítóknak 100—100, — *Haványi János* garamkesszi, *Peiczter István* garamkelecsényi, *Lehoczky Márton*, *Csorbá Győző* nagykoszmáryi, *Behula István* óbarsi tanítóknak 70—70, — *Huják János* garamujfalusi, *Nyitrai János* berekaijai, *Pivonka István* óbarsi, *Kalapos József* garamujfalusi, *Nagy Iona* garamujfalusi, *Hering János* tolmácsi tanítóknak, illetőleg tanítóknak 50—50 és *Simcsik Margit* garamkesszi tanítóknak 40 koronát. Több jelentkező tag felvétele után a választmány a garamujfalusi iskolának szünpadja felszerelésére és kellékek beszerzésére 200 koronát szavazott meg.

— **Körmöcsbánya diszpolgára.** Körmöcsbánya városának képviselőtestülete hó 16-án diszkügyűlést tartott, melyen *Raak Karolyt*, a barsi evang. egyházmege főesperesét, aki 35 éve működik Körmöcsbányán és folyó hó 15-én ünnepelte meg ötvenéves lelkesi jubileumát, — a közoktatás és magyarosítás terén szerzett elővételten érdemeinek elismerésül, — a város diszpolgárává választotta meg. Az ősi szokásos híven az ujonnan megválasztott diszpolgárt, akinek ezen kitüntetéshez mi is őszintén gratulálunk, — *Bárány Antal* városi főjegyző üdvözölte lendületes szavakkal.

— **Kitüntett főesperes.** A király *Szeppesi József*, volt barsi főesperes, garamkesszi nyugalmazott plébánosnak, hetvenöt éves áldozópapi jubileuma alkalmából, papi pályáján szerzett kiváló érdemei elismerésül, a harmadosztályú vaskoronarendet adományozta. — A megérdemelt királyi kitüntetés és jubileuma alkalmából mi is a legszelebbebb üdvözlőjük vármegyének legidősebb áldozópapját.

— **Hangverseny Vihnyefürdőn.** A vihnyefürdő endégei folyó hó 19-én sikerült koncertet rendeztes, amelynek egyes szereplői magas színvonalú előadással gyönyörűdtették a szépségmás előkelő közönséget. A hangverseny műsora a következő: 1. *Rondeau Brillant* Webertől. Zongorán előadja: *Huttrich Margit* úrlány. 2. *Ha térfi volnek* . . . Monológ. Irta: *Hetai Jenő*. Szavalja: *Fekete Juliska* úrlány. 3. *Magyar népdalok*. Éneklik: *Bartos Arminne* úrasnő és *Bartos Armin* úr. 4. *Kevlaari bucsu*. Irta: *Dózi Lajos*. Szavalja: *Sztankay Sarika* úrlány. 5. *Műdal*. Énekli zongorakísérettel. *Balás Iona* úrlány. 6. *Visszatárlak* . . . Melodráms. Szavalja: *Takács Ferenc* úr. Zongorán kíséri: *Horváth Kötild* úrlány. 7. *Kuplék*. Előadja: *Kraft Ali* úr. — A hangverseny után tánc következett, — amely kiváló-zs-kivirradtig a legjobb hangulatban tartott. — A hangverseny anyagi eredménye 290 korona 20 fillér, mely a költségek levonása után a vihnyei kápolnaalaphoz csatoltattott. — *Felü fizettek*: *Özv. Nagy Istvánné* 20 korona, *Fazekas Ágoston*, *Dr. Szénássy József*, *Miklóssy Lajos* 6—6 korona, *Cserny Istvánné* és nővére 5 korona, *Vanko Rezső*, *Bammerh Daniel*, *Nemes Hugó* és *Dr. Szűcs István* 2—2 koronát.

— **Városunk zárószámadása.** Azt hisszük érdekelni fogja lapunk olvasói, ha a városnak az 1912. évről szóló zárószámadásaiból a főbb teteleket közöljük. A számadás szerint a bevétel készpénzben 509 439 korona 42 fillér, — a kiadás 509 118 korona 31 fillér, — maradvány: 321 korona 11 fillér. — Bevetel kötvényekben 133,916 korona 21 fillér, kiadás 82,165 korona 20 fillér, — maradvány 51,751 korona 01 fillér. Ingatlan vagyona a városnak 1,332,891 korona 76 fillér, ingó vagyona 1,834,690 korona, összes cselekvő vagyona: 3,167,581 korona 76 fillér, összes szenvedő vagyona: 1 715,206 korona 65 fillér, tiszta vagyona: 1,452,375 korona 11 fillér.

— **Gyászír.** Sulyos csapás és a legmélyebb gyász érte *Knapp Géza* lévai gépkereskedőt, akinek forron szeretett neje, azüetett *Schweitzer Magda* boldog házassága 15-ik hónapjában, 21 éves korában, rövid szenvedés után, Budapestben, e hó 23-án elhunyt. A boldogultnak hűt tetemeit a rákoskeresztúri izr. temetőben helyeztek örök nyugalomra. A fiatal asszony halála városzerte nagy és őszinte részvetet keltett.

— **Csökken a buzatermés.** A földmívelésügyi minisztérium az országos csapásra való tekintettel, melyet az árvíz okozott, rendkívüli jelentést adott ki a közvelömeny tájékoztatására. Ez a jelentés — sajnos — igazolja azokat az ijedeimeket, amiket a folytonos esőzések, arvizok és jégverések országzerte ebresztettek. A legtöbb kiadott becslés negyven millió metemázzánál erősebb buzatermést jóait a ma már a gazdasági tudósok tavirai jelentései nyomán mindössze 39 millió metemázsa a várható buzatermés. Nem sok jót lehet remélni ezek után a végleges jelentésről, mely majd a learatott és kicsépeit buzának mennyiségét fogja tartalmazni. Általában azt kell konstataálni, hogy nagy csökkenés állott be a termésben.

— **Lemondás.** *Dr. Henselmann Aladár* budapesti orvos, aki a mult hó 24-én Körmöcsbányán megejett városi tisztújítás alkalmával városi rendőrorvossá választott meg, — állásáról lemondott, — illetőleg megválasztását el nem fogadta.

— **Új alapító tag.** *Tóth Lajos*, földink, aki Nagykokényesen, Nógrádmegyében, kántortanító, — mint értesülünk, — a Barsmegyei Általános Tanító-egyesület által fenntartott József Főherceg Tanítók Haza

javára száz koronás alspítványt tett és ezen összeggel az egyesület alapító tagjai sorába lépett. — Szép és követéreméltő példa, amely bővebb dicsőretre nem szorul.

— **Elmaradt bucsu.** Kistapolcsányban ma egy hete kellett volna megtartani a minden évben szokásos bucsut, de mivel a községben a vöheny s egyéb fertőző járványok vannak, a hatóság a bucsu tartását betiltotta.

— **A gyujtogató mozdony.** Az oroszokai cukorgyár helyi érdeklődő iparvasutjának mozdonya e hó 20-án a szelizi uradalomnak félkeresztkebe rakott árpáját felgyujtotta, mert a mozdonyon állítólag nem volt szikratógó. A felgyujtott árpából 300 kereszt égett el és a molette levő, de még le nem aratott termésből három hod. A kár mintegy 5000 korona. A bíróság dolga lesz megállapítani, hogy a tetemes kárért kit terhel a felelősség.

— **A bicskás legény.** Oroszán, e hó 15-én este ifj. *Hojka* Ferenc lekéri legény állítólag minden ok nélkül egy bicskával oldalba szurta *Horvát* Károly cigányzenészt, akit súlyos sérülésekkel az esztergomi kórházba szállítottak. A bicskás legény az éj leple alatt emelkedett, de a csendőrök csakhamar kézrekerítették. A vallatásánál azt mondotta, hogy az esetről nem tud semmit, mert részeg volt.

— **A felekezeti tanítók fizetésrendezése.** A múlt napokban érkezett le az egyhásmegyei és a kultuszminiszter leírata, mely az egyházmegye területéhez tartozó tanítók fizetésrendezéséről szól. Mindazon tanítóknak fizetését rendezték ezuttal, akik eddig államségélyben nem részesültek. A többi tanítók fizetésrendezése meg fog történni a közel jövőben.

— **Ismeretlen lövöldöző.** Fekőgyőrödön f. hó 13-án este a községi kocsmá előtt eddig ismeretlen tettes *Korutár* Viktor ottani lakosra pisztolyból kétszer lőtt. Az egyik golyó a hasába furdott. Hozzátrücsölő nevezettet a lévai kórházba vitték, ahol ma is súlyos betegen fekszik. A csendőrség folytatja az ismeretlen lövöldöző ellen a nyomozást.

— **Árusítható-e kenes gyufa?** A vidéki kereskedők közül igen sokan meg nem értették a mindig műcsenek teljesen tisztában a foszforos gyufa eladását betűtő rendelettel. Sokan azt hiszik, hogy a kenes gyufát nem szabad árusítani, holott a vonatkozó rendelet csupán a foszforos, tehát mérges anyagot tartalmazó gyujtó gyártását és eladását tiltja meg. A gyárak már az év eleje óta nem is készítenek foszforos gyujtót és így a folyó évben szállított kenes gyujtót mint foszfor nélküli s így mérgmentes, aminek következtében akadálytalanul árusítható. Fontos tudni azt is, hogy a foszfor nélküli gyártott kenes gyufa külsőleg ugyanolyan, mint volt a foszforral készített. Külsőleg tehát a foszfor nélküli mérgmentes kenes gyujtót semmiben sem különböztetik a másiktól.

— **A takarékbetétek biztonsága.** A pénzügyminiszter a kereskedelemi miniszterrel egyetértőleg törvényjavaslatot tervez a takarékbetétek biztonsága tárgyában. A javaslat német és osztrák példán indul, mely szerint a pénzügyminiszter arra fogja kötelezni, hogy a takarékbetétek 25%-át pupilláris értékpapírokba fektessen. Ebből 15%-nak annyi járadékának kell lennie. A mostani válság alatt tudvalevőleg a magyar pénzügyminiszter ördörszének nemcsak a részvénytökeje vezetett oda, de igen sok helyütt a betevők is nagy mértékben károsodtak. Ez a körülmény arra indította a kormányt, hogy a betétek biztonsága érdekében bizonyos rendszabályokat leptsen eltele.

— **Árvaszéki kölcsönpénzek reformja.** A városi gyámpenztárnak érdeke volna, hogy az árvapénzek kölcsönvetelének mai nehezes és a mostani gazdasági viszonyoknak többé meg nem felelő módját megreformálja. Miután a törvény rendelkezései szerint az ingatlanok értékének csak harmad részére adhat az árvaszék kölcsönt s miután a bankok az ingatlanok értékének kétharmad részére erejéig is nyújtanak kölcsönt, ennek fogva az árvapénzek iránt kevesen érdeklődnek, úgy, hogy a városi és megyei

árvaszékek több millióra rúgó pénzét bankokban nékylételemek elhelyezni 4 százalékra, amely pénzt aztán a bankok 8 százalékra adják ki. Több város feliratilag fordult a kormányhoz és képviselőházhoz az árvaszéki kölcsönpénzek kiadásának gyökeres reformja végett, mert a jelenlegi üzleti szabályok, melyeket 30–40 év előtt alkottak, egyáltalán nem felelnek meg a mai modern gazdasági és pénzügyi követelményeknek.

— **A kakaó jubileuma előtt.** A 4–12 méter magas kakaófák ma is vadon tenyésznek Mexikóban, ahonnan a spanyolok 1514-ben hozták beelőlk mustár. A kakaó tehát, amelyről nagyapaink alig hallottak még, már négy száz éves tőpsezer. Mexikóban, ahol terem, nem él vele senki.

— **A haláladó.** A föld kerekéségén az összes lakosság száma jelenleg 1700 millió, melyből évenként átlag 35 milliót ragad el a halál.

— **Az abbáziai évad.** Abbáziából írják lapunknak: A főszezon előreveti árnyékát. Az idegenek névsora 6000 (hatezer) fűrdővendéget jelez. Dacára a mindenféle uralkodó rossz, hideg időnek (vagy talán éppen ezért), dacára a balkáni háborúnak és dacára az általános gazdasági depresszióknak. Mi tagadná benne, Abbázia évről-évre nő. Tavaly három új szálloda épült s most már ezek is mind megtelek. De s intőző körök gondoskodnak is róla, hogy a fűrdővendég ne unatkozzék. Az állandó zenekar hangversenyei elsőrangú, a vigalmi bizottság hetenként háromszor rendez pompás ünnepélyeket, galamblovászat, regattaversenyt és a sportkedvelők kedvében jártak, a nyelvi ünnepélyek és a táncmulatságok a fiatalok igényeit elégítik s a Quarnero remek teraszán, valamint a Casilo des Etrangers termeiben oly pezsgő élet uralkodik, amelyt csak a világfűrdőkben látunk.

— **A körmöcbányai hydroelektrikus telep** építésére a napokban megtartott versenytárgyaláson ajánlatot tettek: *Ganz-féle Villamosági Részvénytársaság* 444.490-29 korona, *Egyesült Villamosági és Gépgyár Részvénytársaság* 455.734-71 korona és a *Magyar Siemens-Schuckert Művek Részvénytársaság* 462.242-65 korona. A kivétel: a *Ganz-féle Villamosági Részvénytársaságot* — mint legolcsóbbat — bízták meg.

— **Az asztagok megvédése az egerektől.** Hogy a gabonaszagokhoz ne jushasanak az egerek, vegyük körül azokat meredek falú, lehetőleg mely, keskegy árokka, azonban ezen árok szélessége mégis legyen olyan, hogy az egerek azt ne tudják átugrani. A meredek falakra felkúszni akaró egerekre az apró tájtörmelékek hullanak, mitől azok megijednek, izgatottan futkároznak összevissza az árok fenekén s ha ott egy pár vízzel telt kűrtér becsunk, úgy, hogy annak izele szint legyen a fenék felületével, akkor biztosra vehetjük, hogy ezekbe néhány eger bele fog fulladni. Mindennap egy párszor tanácsos utánanézni és az árokból levő egereket, valamint a tőgrébe hu lottakat kifogdosni s a netán oldalakat kiigazítani s a bepoggyogott szárazszálakat, kalaszokat kiszedni, mert ezeken esetleg kimaszhatnak az egerek. Különösen tanácsos a szérűskertekben több apróbb számarakát hagyni, sőt ezekre 1–2 kalászt gabonát szórni, hogy ezzel odacsalogassuk az egereket, aztán tel elejen óvatosan gyujjuk fel a rakásokat s az egerek egy része is ben foggni, k.vált, ha szinte (utólag) kűrtérkörülhatuk a rakásokat, hogy ne szűkhessenek meg. Vegül jó lesz felmenni a falajt is a számarakások alatt, mert így a legtöbb egeret meg lehet fogni, mely befészkelte magát a földbe.

— **Nők és férfiak.** Eddig az volt az általános nézet, hogy a nők nagyobb számmal élnek a földön, mint a férfiak. Támcgatta ezt a nézetet különösen az a körülmény, hogy Európában tenyleg ez az eset áll fenn és regebben másutt még nem igen tartottak pontos népszámlálásokat. Most azonban már a világ összes országaiban megiehető pontos népszámlálásokat végeztek s az újabb eredmények határozottan reá cáfolnak a régebbi nézetre. A földön a legújabb becslések szerint mintegy 1700 millió ember lakik és ezek közül a nemi arányt 1038 millió embernél lehetett meg-

állapítani. Európában 1000 férfira 1027 asszony, Afrikában 1045. Amerikában 946, Ázsiában 961 és Ausztráliában 937 nő jut. A legtöbb nő van Ugandában, ahol 1467 asszony jut 1000 férfira, a legkevésbébb Ázsiában, ahol csak 390 nő jut 1000 férfira. Az átlagos számarány pedig az egész földön az, hogy 1000 férfira 990 nő jut.

— **A só drágulása.** A só, mint házi cikk nélkülözhetetlen s éppen azért súlyos jelenségek kell tartanunk a só árának ismételt fölemelését. Rövid időn belül ez már a harmadik áremelés. Látszatra ugyan csekélység, mert mindössze vaggononként 18 K. az áremelés s így abból egy méter-mázsára csak 18 fillér s egy kilóra egy-ötöd fillér esik csupán. De ez a csekélység is súlyosan érinti a legszegényebb néposztályt. A só egyedárúsága különben is a legigazságtalanabb egyedárúságok egyike, mert utját vágja a tisztességes versenyben rejlő és azzal mintegy természetesen felvelejő árcsökkenésnek. És ha már az állam monopólium-cikknek minősíti a sót, mindenesetre helyén való volna, ha az árát nem emelné, hanem ahelyett más, kevésbé elsőrendű életrendi cikknek, például a szesznek monopolizálásával pótolná bevételeit.

— **A városi tanács megszüntetése.** A lapok azt írják, hogy a belügyminiszterium törvényelőkészítő osztálya nagyban dolgozik a városi törvény előkészítésén. Az új törvénytervezet megszünteti a rendezett tanácsú városok tanácsait és a tanács testületi jogait a polgármesterre, mint egyes hatóságra ruházza át. Ezen határozatra az indítja a minisztert, hogy a kisebb rendezett tanácsú városok a tisztviselői illetményeinek fedezésére elegendő anyagi erővel nem rendelkeznek és így a tervbe vett reformnak voltaképpen az az interciója, hogy a rendezett tanácsú városok költségeit apassza.

— **Csőplőgépmunkások biztosítása.** Sok teireertésre és surlódásra adott eddig alkalmat az érdekeltek körében a csőplőgépnél alkalmazott munkások biztosítása. A törvény imperatíve kimondja, hogy a gazdasági gépek munkásai az Országos Munkáspénztárnál biztosítandók baleset esetére. Minthogy az egyéb betegség esetére vonatkozó biztosításról a törvény nem intézkedett (lévén erre vonatkozólag már régebbi törvényes intézkedés), a Kerületi Betegsegélyező Pénztár arra az állápontra helyezkedett, hogy a munkaadó ugyanezen munkásokat egyéb betegség esetére a kerületnél tartozik biztosítani. Ez a bizonytalan állapot igen sok kellemetlenségnek tette ki a munkaadókat s ezeknek a bajoknak vet véget az Országos Gazdasági Munkáspénztárra vonatkozó most szentesített és kihirdetett 1913. évi XX. törvénycikk. Ennek a törvénynek az intézkedései kétségen kívül helyezik, hogy a gazdasági munkások — a vizsgázott gépezetek kivételével — kizárólag a Gazdasági Munkásbiztosító Pénztárnál biztosítandók s a Kerületi Munkásbiztosító hatásköre rá egyáltalán nem tartoznak. A földmivelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott rendeletével július hó 3-án léptette életbe a törvényt és egy idejűleg a közigazgatási hatóságokhoz intézett rendeletében annak a várakozásának adott kifejezést, hogy az e tekintetben fenforgott zavaroknak az érdekeltek megfelelő felvilágosítása utján is elejét fogják venni, de viszont örökösül fognak arra, hogy a gazdasági alkalmazottak mindazon segélyekben részesüljenek, a melyeket számukra a törvények ugy betegség, mint baleset esetére előírnak.

Táncvizsga. Kreutz Gyula fűv. tánc-tanár 1913. aug. 2-án (szombaton) a deak-csoport növendékeivel látványossági táncokkal egybekötött táncvizsgát rendez. Felöltöttek táncvizsgája aug. 3-án (vasárnap).

Monaco Mose lévai téglyárában termelt tégla- és cseréparuk eszentul csak a gyárban rendelkezők.

Paradicsom-befőzésre alkalmas erős palacsok 4 fillérjével kaphatók a nagy fogadóban.

Közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Alulírtak ez uton is hálás köszönetet mondunk a Léva Casino tekintetes választmányának azon jólelkűségért, hogy az egyesület könyvtárából kislejeztezt művekből 238 kötetet a József Főherceg Barsamegyoi Tanítók Házát ajándékozta meg.

Léva, 1913. július hó 23.

Jaross Ferenc, Kőveskúti Jenő,
gondnok. a felügyelő bizottság elnöke.

A P R Ó S Á G O K.

Rovatvezető: **Zuhany.**

A falánk. Feleség: Ugyan az Istenért, hogyan lehet ilyen nagy kolbászt megenni? — **Férj:** Hozz meg egy másikat, anyukom, majd megmutatom.

Közgyűlés. Vendég: Hej, pincér, miért visznek abba a terembe annyi rengeteg innivalót? Mi történik ott? — **Pincér:** Közgyűlést tartja az alkohol-ellenes egyesület.

16 tanács. — Nem szeretem, barátom, ha a nők politizálnak. Ma is gyűlésen van a feleségem; csak tudnám, hogyan rohathatnám meg a gyűlést? — **Hogyan?** Tudod mit! Bocsáss ki a teremben egy eget!

Céltalan. Mama: És a Pista csakugyan megcsókolta? **Iluska:** Meg. — **Mama:** Miért nem kiabáltál? — **Iluska:** Milyen különös is vagy te, mama. Hát tudtam-e előre, hogy meg fog csókolni? A csók alatt ugy-e lehetetlen kiáltani; a csók után pedig nem lett volna-e a kiáltás — céltalan?

Családi ebéden. Birike kisasszony, poharamat ürítem az ön mielőbbi házasságáért. — Inkább ürítsünk poharat a maga házasságáért; vagy tudja mit, — ürítsük a mi házasságunkért!

Az anyakönyvi hivatali bejegyzése

1913. évi júl. hó 20-tól 1913. évi júl. hó 27-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek néme	A gyermek neve
Hugyez Imre Hangai K. Bonyo Julianna Tóth Mihály Opecska K.	leány fiú fiú	Iлона Janos Sándor

Házasság.

Völégény és menyasszony neve	Vallás
Kotrusz Jenő Varga Paulina Varga Elek Reiedl Anna	r. kath. r. kath.

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Dubina Gyula	8 nap	V. gyengeség
Grman István	8 éves	Bélhurut
Özv. Szabó Dániel	66 éves	Agg. vkimerülés
Struckmüller Anna	7 éves	Vörheny
Ferei József	3 éves	Tüdőhurut

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m. mázsánként 20 kor. 40 fillértől 20 kor. 60 fill. Kétszeres 17 kor. — fill. 18 kor. 40 fill. Rozs 17 kor. 40 fill. 17 kor. 80 fill. Arpa 15 kor. 60 fill. 16 kor. 40 fill. Zab 20 kor. — fill. 21 kor. — fill. Kukorica 15 kor. — fill. 17 kor. — fill. — Lencse 60 kor. — fill. 62 kor. — fill. — Bab 23 kor. — fill. 24 kor. — fill. — Köles 12 kor 80 fill. 13 kor. 40 fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetűl aránkmentes 175—180 Vörös lóhere, kir aránkás 165—175 Vörös lóhere, nagy aránkás 150—160 Lucerna természetűl aránkmentes 130—138 Lucerna, világos szemű aránkás 115—102.

Eladó birtok.

Lévától egy óra járásnyira fekvő 155 kat. hold prima birtok potom áron eladó, vagy haszonbérbe több évre kiadó aratás után átvehető. Bővebbet G U R A ÁGOSTON K A S S A. Gazdasági Akadémia c i m é n.

Kiadó lakás.

Léván, Kálnai u. 2. számú házban 3—4 szobás urilakás, kerttel és melléképítményekkel f. évi május 1-től kiadó. Bővebbet Szauer Izidor és Mór cégnél Léván.

Eladó ház.

Léván Teleky-utca 10. számú ház szabadkézből eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos vagy megbízottja Dr. Kersek János ügyvéd Léván.

501—1913 végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-értelmeben ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbíróságnak 1910 évi V. 271/1 számú végzése következtében Dr. Ramschburg Nandor bpsti ügyvéd által képviselt A magyar könyvtarjesztő vállalat r. t. czeg javára 153 kor. 32 f. s. jár. erejéig 1911 évi május hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 880 kor. becsült következő ingóságok, u. m. egy ló és egy kocsi nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíróság 1910-ik évi 408—7 számú végzése folytán 73 k. 30 f. tőkekövetelés, ennek és pedig 153 kor. 32 f. utau 1910 évi február hó 1-től 1913 évi május hó 20-ig járó 5°/_o kamatai és 73 kor. 30 fill. után is járó 5°/_o kamatai váltódj és eddig összesen felmerült és bíróilag már megállapított költségek erejéig, Ujbaron leendő megtartására 1913 évi július hó 29-ik napjának delőlött 9 óraja határidőül kiütetik és ahhoz veenni szakezők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében képzőbizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elővezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Léván 1913 évi július hó 15 napján.

Karácsonyi Pál

kir. bir. végrehajtó.

tartóssága, rugékonysága, s eleganciája utolérhetetlen!

Tejtermelők figyelmébe!

Megvételre keresek bármely mennyiségű tejet (a hűvösebb idő beálltával idénytejet is). Óvadék mellett megbízottjaim részére. Tejtermékek értékesítését vállalom

FLEISCHMANN

tejgazdasági berendezések értékesítési vállalat

Budapest, VII. Sip utca 24.

Használt tejgazdasági berendezések mindenkori vételére és eladására.

Szives tudomására adom

a t. közönségnek, hogy szövetraktáramban nagy választék áll nyári és őszi legfinomabb hazai és angol divat szövetekből.

Kedvező feltételek és jutányos áruk. — Kérem tehát ezen kedvező alkalmat felhasználni és ruba szükségletét ilyen előnyösen nálam beszerezni.

Kiváló tisztelettel

BORCSÁNYI GYULA

férfiszabó

a nagytszde mellett.

2587—1913 tikvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A lévai kir. járásbíróság mint tikvi hatóság közhírré teszi, hogy a nemesorosi ref. egyház végrehajtónak Oszvald János végrehajtást szenvedő eleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverést a végrehajtást szenvedő Oszvald János lévai kir. járásbíróság területén N. nemesorosi község határában fekvő és a nemesorozti 100 sztykben A I 1—6 sor 147. 238. 285. 331. 467. 510 hrszám alatt foglalt ingatlanaira 1245 korona kikiáltási árban elrendelte még pedig akként hogy a fenti ingatlanok a Vhn 26 § alapján a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron eladotni nem fognak.

Ezen nyilvános bírói árverés 1913 évi augusztus hó 21. napján d. e. 10 órakor Nemesorozti község házánál lesz megtartva.

Az árverési szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10°/_o-át készpénzben vagy az 1881 évi LX t. cz. 42 §-ában jelezett arólyammal számított és az 1881 évi 3333 számú I. M. R 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírral a kikiáltott kezehez letelni vagy az 1881 évi LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni, mely kötelezettség alól csak a Vhn 21 §-ában megnevezettek vannak felmentve.

A kikiáltási árnál magasabb ígért esetén a Van 25 §-ának megfelelően és az ott jelezett következmények terhe mellett kiegészítendő.

Kelt Léván a kir. járásbíróság mint telek-nyvi hatóságnál 1913 évi jún. hó 14 napján Pogány s. k. kir. járásbír.

A kiadmány hiteleül:

Dodék

kir. tikvvezető.

162—1913 végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbíróságnak 1911 évi Sp. V. 1609 számú végzése következtében Kramer Rezső és társa javára 232 kor. 20 f. s. jár. erejéig 1912 évi május hó 31-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 678 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: bolti áruk és felszerelés nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az újbányai kir. járásbíróság 1912 ik év V. 8/4 számú végzése folytán és eddig összesen 16. kor. 8. fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Vihnyefürdő en a/press lakásán leendő megtartására 1913. évi július hó 29-ik napjának d. u. 4 óraja határidőül kiütetik és ahhoz a veenni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében képzőbizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elővezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Újbánya. 1913. évi július hó 17. napján.

Tóth Arthur

kir. bir. végrehajtó.

Eladó ház.

Léván Galamb utca 2. számú ház eladó. Ugyanott egy elegánsan butorozott szoba is azonnal kiadó.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

A budapesti műtrágya szövetkezet képviselőjében ezennel ajánlok mindenemű műtrágyát, mint Supertoszfát, Ammoniak, Csilisalpéter stb. waggonként és kicsinyben a legolcsóbb árakon és mindezen produktumok nálam állandóan kaphatók.

Továbbá kapható nálam az összes erőtakarmányozó: mint korpa, takarmányliszt, szárazszelet, olaj- és repcefogácsa ugyancsak a napi árakon, waggonként és kicsinyben.

Végül D. Berl bécsi cég képviselőjében ajánlok elsőrendű minőségű porosz kőszentet, darabokban és koczkákban, nemkülönbben kocszot úgy waggonként, mint kicsinyben is.

WERBOFSZKY JOACHIM

LÉVÁN, LÁSZLÓ UTCZA
SCHOELLER PALOTÁVAL SZEMBEN.

Eladó ingatlanok.

Néh. NYITRAY FERENC örökösei tulajdonát képező összes ingatlanok egyenként és részletekben is eladók. Bővebb felvilágosítást ad Dr. KMOSKÓ BÉLA ügyvéd, LÉVÁN.

Eladó ház.

Honvéd-u. 24. számú ház — kényelmes és modern uri lakás — szabadkézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad a Kereskedelmi bank Léva.

AUTO

bérelhető

órákra és
napokra

Léván, Városi szálloda.

— Eladó —

esetleg haszonbérbe adó az idős RÁCZ JÓNÁS tulajdonát képező, több kisebb-nagyobb föld- és szőlőtalajból álló kisbirtok, darabonként is. Ugyanott a gazdasági eszközök is eladók. — Csepregi utcában pedig egy háztelek eladó. — Továbbá két szoba, konyha, istállóból álló lakás bérbeadó.

Bővebb értesítést ad maga a tulajdonos
Leva, Botka-u. 19. sz.

MIELŐTT KÉVEKÖTELEKBEN

beálló szükségletét fedezné, hívja fel ajánlattételre

KERN TESTVÉREK

nagykereskedését Léván

hol a legjobb és legtartósabb

minőségű kévekötelek

a legolcsóbban szerezhetők be.

Besztercebányai Fiúinternátus.

Nevelő intézet, bentlakó és bejáró felső kereskedelmi, polgári, gimnázumi és fémipar iskolai tanulók számára.

Állandó tanári valamint orvosi felügyelet.

Gondos nevelés. — Kitünő ellátás.

Prospektust kívánatra az internátus igazgatósága Besztercebányán, ingyen és bérmentve küld.

A világhírű
és legújabb rendszerű

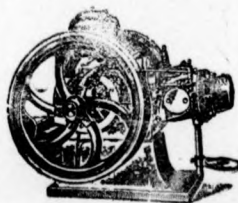
BOLINDER

NYERSOLAJ--MOTOROK

— és azok alkatrészei kizárólag —

Anyos Imre cégnél kaphatók
Budapest VI., Podmaniczky-utca 17.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jóállás! Jutányos árak! Kezelő fizetési feltételek! Felvilágosítás és ingyen árjegyzék!

TELEFON 12-76.

!! Irodahelyiség.

Léván, Deák Ferenc-utca I. sz. alatti Frommer-fele házban egy szép utcai irodahelyiség november 1-től kiadó.

SZÁMITSA KI AZ UJJAIN

hogv milyen előnnyel jár Önre, ha
KERN TESTVÉREK
fűszer-, gyarmatáru és
vasnagykereskedésében
vásárol be.

MEGHIVÁS.

**A NYITRAI és TÁRSA irodalmi
és nyomdai részvénytársulat**

← harmadik évi →

rendes közgyűlését

1913. évi július hó 31-én délután 3 órakor
a Lévai Takarékpénztár igazgatósági gyűlés-teremben
fogja megtartani, melyre a t. részvényesek
ezennel meghivatnak.

T a r g y a i:

1. A közgyűlés határozatképességének megállapítása, jegyző választása és a jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése
2. A zárszámadások előterjesztése, az igazgatóság javaslatai a felügyelő bizottság jelentésével; a mérleg megállapítása; a nyeresmény felosztása és felmentvény iránti határozat hozatal.
3. Igazgatósági 13 és 3 felügyelő bizottsági tag választása.
4. Az alapszabályok 18. § a alapján netán beérkező indítványok tárgyalása.

Kelt Léván, 1913. évi július hó 19.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályok 9. §-ából: „Szavazati joggal csak azon részvényesek bírnak, kiknek nevére a részvények a közgyűlés megtartása előtt legalább 60 nappal a törzskönyvben átírtak.”

A részvények az üzlet pénztáránál, a gyűlést megelőző nap esti 6 óráig elismervény ellenében letétbe helyezendők.

Tartozik.

Mérleg-számla 1913. június hó 30.

Követel.

V a g y o n				T e h e r							
Fkl.		K.	f.	Fkl.		K.	f.				
60	Gépek, eszközök, betűk	—	—	20851	27	50	Részvénytőke	—	—	60000	—
61	Nyomdai berendezés	—	—	1200	—	86	Gépérték csökkenési alap	—	—	1298	06
58	Üzleti berendezés	—	—	1000	—	87	Osztalék biztosító alap	—	—	649	03
59	Kölesönkönyvtár	—	—	1600	—	89	Rendelkezési alap	—	—	3901	48
62	Jogok	—	—	9000	—	101	Hitelezők	—	—	3442	98
94	Értékpapír	—	—	67	50	88	1910—11. évi fel nem vett osztalék	—	—	55	—
103/200	Adósok	—	—	20377	01	110	1911—12. „ „ „ „	—	—	180	—
103	Árúk	—	—	17415	—	72	Kölesönkönyvtár betét	—	—	80	—
113	Bélyeg	—	—	158	54		Nyereség	—	—	5375	28
104	Postatakarékpénztár	—	—	282	20						
70	Óvadékok	—	—	1944	59						
79	Készpénz	—	—	1085	72						
				7498	83					7498	83

Léván, 1913. június hó 30-án.

Schubert Pál
ü. v. igazgató.

Horatsik János
üzletveze'tő.

Ezen mérleg-számla a kereskedelmi törvény 192. §-a értelmében a fő- és mellékkönyvekkel összeegyeztetvén, valamint a kimutatott értékek leltározatván, azokat helyesnek és megegyezőnek találtuk.

Fodor Adolf
f. biz. tag.

Szilassy Dezső
f. biz. elnök.

Ortmann Fidél
f. biz. tag.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33. **L É V Á N.** Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült
házamban nagy választéku

állandó gépkiállítás van berendezve.

==== Hazai gyártmányu gépek: ====

Világhírű „**RAPID**“ lánczos kutak. „**Alfa Separator**“ tej és
vajgazdasági gépek. — Legjobb minőségű takarmánykamrák
elkészítése és felállítása jutányos árakban. — **Hofherr** és
Sohrantz-féle gőzcséplő készletek, **Ganz**-féle motorok minden
nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Eladó ház.

Léván, Schoeller-utcza 2. sz.
ház szabadkézből eladó —
Bővebbet a tulajdonosnál.

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS

CIPŐKRÉM

Minősége kitűnő
puhít, tisztít
fényesít.

Gyártja: **HERCZEG** és **GEIGER**
csész. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokot vasal

Léva

Klapka-utca 22.